

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра гістології та медичної біології

Миронець М. Ю.
Костелова О. В.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ
практикум

здобувача освіти 1 курсу (_____ групи)
спеціальності 222 Медицина

(прізвище, ім'я здобувача освіти)

УДК 331.45:61(076)

М 64

*Рекомендовано до друку науково- методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 20 лютого 2025 року)*

Рецензенти:

Нікітюк Б. М. – інженер з охорони праці КП «Волинська обласна клінічна лікарня» Волинської обласної ради;

Дмитроца О. Р. – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології людини і тварин.

Автори: Миронець Марина Юріївна, Костелова Ольга Василівна

Миронець М. Ю., Костелова О. В. Охорона праці в галузі : практикум. Луцьк, 2025. 54 с.

Розроблений згідно навчального плану нормативного освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання. Містить план проведення практичних робіт з питаннями для обговорення під час семінару та практичні завдання для закріплення вивченого матеріалу.

Рекомендовано здобувачам освіти 1 курсу спеціальності 222 Медицина освітньо-професійної програми Медицина.

© Миронець М. Ю., Костелова О. В., 2025
© Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1. Правові основи охорони праці. Колективний та трудовий договір. Договір про співпрацю.....	6
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2. Інструкції та інструктажі з охорони праці.	10
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3. Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичного працівника.....	13
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого процесу.....	16
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5. Атестація робочих місць за умовами праці медичних працівників. Медичні огляди.	20
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6. Організація безпечної роботи у лікувально-профілактичних закладах.	26
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 7. Поняття про здоров'я. Особливості професійної і виробничо обумовленої захворюваності медичних працівників.....	28
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 8. Небезпечні інфекції і захворювання у практиці медичного працівника: гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекція, коронавірус (COVID-19).....	32
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 9. Нещасні випадки та аварії у лікувально-профілактичних закладах, їх розслідування та облік.	33
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 10. Невідкладна медична допомога на робочому місці при нещасних випадках у закладах охорони здоров'я.	39
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 11. Основи виробничої безпеки медичних працівників: електробезпека і пожежна безпека.....	43
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 12. Гігієна праці та охорона праці в окремих структурних підрозділах закладів охорони здоров'я.....	47
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 13. Основи медичного права.....	48
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	53

ВСТУП

Практикум з освітнього компонента «Охорона праці в галузі» є важливою складовою навчального процесу для підготовки майбутніх фахівців у медичній сфері. Охорона праці в медичних закладах має особливу значущість через специфіку діяльності, що пов'язана з високим рівнем професійного ризику для медичних працівників. Лікарі, медсестри, технічний персонал і всі інші працівники медичних установ постійно взаємодіють з потенційно небезпечними факторами, серед яких біологічні агенти, хімічні речовини, фізичне та психологічне навантаження.

Медичні працівники знаходяться в групі високого ризику щодо професійних захворювань і травм. Згідно з дослідженнями, вони часто стають жертвами ряду загроз, таких як професійні захворювання, систематичний стрес, фізичне виснаження, травми від інструментів під час медичних маніпуляцій, а також вплив іонізуючого випромінювання. У зв'язку з цим, одним із ключових завдань є створення і оптимізація безпечних умов праці, що в свою чергу сприятиме покращенню якості надання медичних послуг і збереженню здоров'я персоналу. Це включає в себе впровадження сучасних систем управління безпекою праці, використання персонального захисного обладнання, проведення регулярних тренінгів та впровадження новітніх технологій для зменшення впливу шкідливих факторів.

Мета практикуму полягає у формуванні у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок з охорони праці в галузі охорони здоров'я. Здобувачі освіти ознайомляться з основними поняттями охорони праці, такими як гігієна праці, ергономіка, санітарні норми, а також з вимогами до створення безпечних умов виробничого середовища.

Одним із важливих аспектів є ознайомлення з основними вимогами до організації робочого місця в окремих структурних підрозділах закладів охорони здоров'я. Правильне розташування медичних приладів, вчасне обслуговування і ремонт обладнання, дотримання санітарно-гігієнічних норм – все це впливає на зниження ризиків, пов'язаних з травмами та професійними захворюваннями. Крім того, ефективне управління медичними відходами та використання безпечних технологій знешкодження небезпечних матеріалів є невід'ємною частиною безпечної організації праці в медичних закладах.

Здобувачі освіти навчатимуться проводити оцінку умов праці в різних медичних підрозділах за процедурою атестації, визначати потенційні небезпеки, класифікувати умови праці за ступенем шкідливості та небезпеки, а також розробляти рекомендації щодо їх усунення. Вивчення принципів оцінки ризиків дозволить майбутнім медичним працівникам більш усвідомлено ставитися до власної безпеки та безпеки колег і пацієнтів. Практикум також охоплює питання профілактики професійних захворювань, таких як туберкульоз, вірусні інфекції, гепатити, а також інші хвороби, які можуть передаватися через контакт з біологічними рідинами або інфікованими предметами.

Окремо розглядатиметься питання вакцинації медичних працівників як обов'язкового профілактичного заходу.

Базовою частиною практикуму є ознайомлення з електробезпекою та пожежною безпекою в медичних установах як елемент безпеки життєдіяльності кожного медичного працівника. Правила безпеки при роботі з електричними приладами, обслуговування електричних мереж медичних закладів, а також протипожежні заходи – це теоретичні і практичні навички, які необхідні кожному медичному працівнику. Зокрема, здобувачі освіти дізнаються про протипожежні системи в лікарнях, плани евакуації, правила використання вогнегасників та порядок дій у разі виникнення пожежі.

У процесі виконання практичних завдань здобувачі освіти отримають знання щодо нормативно-правової бази, яка регулює питання охорони праці в Україні, в тому числі законів, наказів Міністерства охорони здоров'я та інших стандартів. А також сформулюють уявлення про елементи основ медичного права, що дозволить їм ефективно захищати свої права та визначати обов'язки. Особливу увагу буде приділено питанням юридичної відповідальності роботодавців та працівників у випадках порушення норм охорони праці.

Таким чином, практикум є важливим етапом у підготовці майбутніх медичних фахівців, який сприятиме формуванню у них відповідальності за власне здоров'я, а також за безпеку оточуючих під час виконання професійних обов'язків. Засвоєння освітнього компонента дозволить студентам розвинути професійну етику та культуру безпечної праці, що є запорукою ефективного та відповідального медичного обслуговування населення. Впровадження отриманих знань на практиці сприятиме зниженню рівня професійного травматизму та захворюваності серед медичних працівників, підвищенню якості надання медичних послуг та забезпеченню стійкого розвитку сфери охорони здоров'я.

З повагою, автори

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

Тема: Правові основи охорони праці. Колективний та трудовий договір. Договір про співпрацю.

Мета: вивчити правові основи охорони праці та механізми регулювання трудових правовідносин через колективний, трудовий договір і контракт; ознайомитися з основними положеннями договору про співпрацю в контексті забезпечення безпечної та ефективної трудової діяльності.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з Кодексом законів про працю України.

Ознайомтесь із структурою [Кодексу законів про працю України](#) та розгляньте основні питання, які врегульовує кожна з глав.

Завдання № 2. Вивчення характеристик трудового договору та особливостей контракту.

Ознайомтесь з положеннями, які викладені у [главі III «Трудовий договір»](#) Кодексу законів про працю України. Заповніть таблицю «Характеристика видів трудового договору»:

- ✓ визначте, який вид містить більш жорсткі та регламентовані трудові функції;
- ✓ як відбувається процедура складання трудового договору між працівником і роботодавцем?

№	Характеристика	Строковий договір	Безстроковий договір	Контракт
1.	Термін дії			
2.	Форма укладання			
3.	Наявність у претендента на роботу медичного висновка про протипоказання даної роботи за станом здоров'я			
4.	Звільнення у будь-який час за згодою сторін, попередньо повідомивши за 14 днів про це роботодавця			
5.	Матеріальна відповідальність сторін у разі розірвання			

12. Які юридичні наслідки може мати порушення трудового або колективного договору?
13. Які основні права та обов'язки роботодавця у сфері охорони праці?
14. Які основні права та обов'язки працівників у сфері охорони праці?
15. Як працівник може захистити свої права в разі порушення умов трудового договору або договору про співпрацю?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Тема: Інструкції та інструктажі з охорони праці.

Мета: ознайомитися з вимогами та процедурами щодо розробки і проведення інструкцій та інструктажів з охорони праці; порівняти принципи складання, оформлення та проведення різних типів інструктажів з метою запобігання нещасним випадкам, травматизму на робочому місці і професійним захворюванням.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з типовими інструкціями освітнього процесу.

Ознайомтесь з документацією з питань охорони праці у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Розгляньте інструкцію із питань охорони праці та безпеки життєдіяльності та іншими типовими інструкціями учасників освітнього процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Завдання № 2. Ознайомлення з різними типами інструкцій.

Ознайомитись з інструкцією лаборантів у лабораторії у Волинського національного університету імені Лесі Українки. З'ясуйте особливості складання в порівнянні з типовими інструкціями. Дайте визначення поняття:

Інструкція – це _____

Завдання № 3 . Вивчення різних типів інструктажів.

Розгляньте Програму первинного (повторного, позапланового та цільового інструктажу з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності (цивільний захист, пожежна безпека та дії у надзвичайних ситуаціях) в структурних підрозділах Волинського національного університету імені Лесі Українки.

та інструкцію «Вступний інструктаж з питань безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти». Дайте визначення поняття:

Інструктаж – це _____

Заповніть таблицю «Види інструктажів з охорони праці», зазначивши основні характеристики кожного виду (таблиця 1).

Таблиця 1. Види інструктажів з охорони праці

№	Тип інструктажу	Хто проводить	Для кого проводиться	Коли проводять (у яких випадках)	Періодичність проведення
1					
2					
3					
4					
5					

Завдання № 4. Опишіть, які види інструктажів Ви проходили особисто.

Завдання № 5. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке інструктаж з охорони праці та які його основні завдання?
2. Які нормативно-правові акти регулюють проведення інструктажів з охорони праці в Україні?
3. Які основні види інструктажів з охорони праці передбачені законодавством?
4. У яких випадках проводиться вступний інструктаж, хто його проводить і де фіксується його проведення?
5. Які питання охоплює первинний інструктаж на робочому місці?
6. Хто повинен проходити повторний інструктаж, з якою періодичністю він проводиться?
7. За яких умов проводиться позаплановий інструктаж, і які причини можуть його викликати?
8. Що таке цільовий інструктаж, і в яких ситуаціях він проводиться?
9. Яким чином фіксується проведення різних видів інструктажів (документальне оформлення)?
10. Яка відповідальність роботодавця та працівника за недотримання вимог з охорони праці та невиконання інструкцій?
11. Які вимоги до складання інструкцій з охорони праці?
12. Які розділи зазвичай містить інструкція з охорони праці?
13. Як часто мають переглядатися та оновлюватися інструкції з охорони праці?
14. Які заходи вживаються у разі порушення працівником вимог інструкцій з охорони праці?
15. Як ефективно проведення інструктажів впливає на зниження рівня виробничого травматизму та професійних захворювань?

Дата _____

Оцінка _____

Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Тема: Професійні шкідливості при виконанні функціональних обов'язків медичного працівника.

Мета: вивчити основні фактори ризику, що можуть впливати на здоров'я медичного персоналу у виробничому середовищі; розглянути основні поняття та зміст Державних санітарних норм та виявити їх роль в охороні праці і створенні оптимальних умов виробничого середовища.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з Державними санітарними нормами та правилами.

Ознайомтесь з «Гігієнічною класифікацією праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Доповніть значення понять:

Граничнодопустима концентрація шкідливої речовини – _____

Граничнодопустима максимальна разова концентрація шкідливої речовини – _____

Шкідливий виробничий фактор – _____

Завдання № 2. Класифікація видів шкідливих виробничих факторів (ШВФ).

Проаналізуйте види ШВФ, які зазначено у гігієнічній класифікації (завдання № 1) та доповніть таблицю.

ШВФ	Характеристика/приклад
• Фізичні	

<ul style="list-style-type: none"> • Хімічні 	
<ul style="list-style-type: none"> • Біологічні 	
<ul style="list-style-type: none"> • Фактори трудового процесу 	<p><i>Важкість праці</i> – це</p> <p><i>Напруженість праці</i> – це</p> <p><i>Категорії робіт за важкістю:</i></p>

Завдання № 3. Визначення та класифікація шкідливих факторів.

Розробіть перелік професійних шкідливих факторів для медичних працівників на конкретному прикладі (наприклад, хірурга, медсестри, анестезіолога тощо).

Віднесіть їх до відповідних груп: *фізичні, хімічні, біологічні, психоемоційні*. Вкажіть, які з них можуть бути гострими, а які – хронічними.

Завдання № 4. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які основні групи професійних шкідливостей існують у сфері охорони здоров'я?
2. Які фізичні фактори ризику можуть впливати на здоров'я медичних працівників?
3. Які хімічні речовини становлять загрозу для медичного персоналу та які заходи безпеки слід дотримуватись при роботі з ними?
4. Які біологічні чинники є небезпечними для медичних працівників?
5. Які психоемоційні фактори ризику можуть спричиняти професійні захворювання у медиків?
6. Які методи колективного та індивідуального захисту використовуються в медичних установах для зниження впливу професійних шкідливостей?
7. Які заходи профілактики передбачені для зниження фізичних навантажень і ризику опорно-рухових порушень у медичних працівників?
8. Як можна запобігти синдрому професійного вигорання серед медичного персоналу?
9. Як впливає робота в нічні зміни на здоров'я медичного персоналу, і які заходи можуть мінімізувати негативні наслідки?
10. Як оцінюється професійний ризик для медичних працівників, і які заходи впроваджуються для його мінімізації?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Тема: Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого процесу.

Мета: вивчити принципи гігієнічної класифікації праці за показниками санітарних норм виробничого процесу; ознайомитися з методами оцінки та аналізу впливу шкідливих і небезпечних факторів на здоров'я працівників, а також розглянути заходи, спрямовані на зниження їх негативного впливу у виробничому середовищі.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з Державними санітарними нормами та правилами «Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу».

Розгляньте терміни та визначення. Виберіть з переліку та запишіть термін відповідно до його визначення (*безпечні умови праці, гігієнічний норматив, професійне захворювання, небезпечний виробничий фактор, шкідливий виробничий фактор, захист часом, шкідливий виробничий фактор, шкідливі умови праці*).

Термін	Визначення
	фактор середовища і трудового процесу, що може бути причиною гострого захворювання (отруєння), раптового різкого погіршення здоров'я або смерті.
	фактор середовища або трудового процесу, вплив якого на працівника за певних умов (інтенсивність, тривалість дії тощо) може спричинити професійне або виробничо обумовлене захворювання, тимчасове або стійке зниження працездатності, підвищення частоти соматичних та інфекційних захворювань, призвести до порушення здоров'я як працівника, так і його нащадків.
	рівень шкідливих виробничих факторів, який при щоденній (крім вихідних днів) 8-годинній роботі (але не більше 40 годин на тиждень протягом усього робочого стажу) не повинен викликати захворювань або відхилень у стані здоров'я.
	захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності працівника та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих факторів виробничого середовища і трудового процесу.
	стан умов праці, за якого рівень впливу одного або більше факторів виробничого середовища та/або трудового процесу перевищує допустимий.
	стан умов праці, за якого вплив на працівників шкідливих та небезпечних виробничих факторів усунуто або їх рівні не перевищують граничнодопустимих значень.
	зменшення впливу шкідливих факторів виробничого середовища і трудового процесу на працівників шляхом обмеження часу їх дії: введення внутрішньозмінних перерв, скорочення робочого дня, збільшення тривалості щорічної відпустки.

Завдання № 2. Вивчення класів умов праці.

Заповніть таблицю, вказавши назву умов праці, стан здоров'я працівника, рівень працездатності та для яких показників встановлений (зверніть увагу, що деякі класи умов праці мають підкласи).

К л а с	Назва умов праці	Наявність та рівень шкідливих виробничих факторів	Наявність та рівень небезпечних виробничих факторів	Стан здоров'я працівника	Рівень праце- здатності працівника
1	<i>оптимальні</i>	<i>відсутні або безпечний рівень</i>	<i>відсутні або безпечний рівень</i>	<i>без змін</i>	<i>високий</i>
2					
3					
4					

Завдання № 5. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке гігієнічна класифікація праці, і для чого вона використовується?
2. Які основні групи факторів виробничого середовища враховуються при гігієнічній оцінці умов праці?
3. Які класи умов праці визначаються за рівнем шкідливих та небезпечних виробничих факторів?
4. Які санітарно-гігієнічні норми визначають допустимі рівні впливу шкідливих виробничих факторів?
5. Які методи використовуються для оцінки рівня безпеки і шкідливості умов праці?
6. Що таке допустимі та гранично допустимі рівні (ГДК, ГДР) впливу шкідливих речовин на організм людини?
7. Як здійснюється моніторинг умов праці в медичних закладах?
8. Які заходи можуть бути застосовані для зниження негативного впливу шкідливих і небезпечних факторів на працівників?
9. Які основні вимоги до організації робочого місця медичних працівників з метою зменшення впливу шкідливих факторів?
10. Які обов'язки роботодавця щодо забезпечення безпечних і здорових умов праці в медичних установах?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

Тема: Атестація робочих місць за умовами праці медичних працівників. Медичні огляди.

Мета: ознайомитися з процесом атестації робочих місць за умовами праці медичних працівників; розглянути нормативно-правові вимоги та процедуру проведення атестації робочих місць, організації медичних оглядів для профілактики професійних захворювань; вивчити види медичних оглядів працівників.

Хід роботи

Завдання № 1. Вивчення різновидів медичних оглядів для працівників у галузі 22 «Охорона здоров'я». Заповніть таблицю «Різновиди медичних оглядів».

Тип медичного огляду	Мета проведення	Категорії працівників	Частота проведення	Нормативно-правова база

Завдання № 2. Вивчення особливостей медичних оглядів для медичних працівників різних категорій.

Проаналізуйте умови праці запропонованих категорій медичних працівників та доповніть таблицю, обґрунтуйте доцільність певних обстежень і частоту медичних оглядів.

Категорія медичних працівників	Особливості та передумови медичного огляду	Основні обстеження та аналізи	Частота медичних оглядів
<p><i>Наприклад,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Працівники інфекційного відділення</i> 	<p><i>Підвищений ризик зараження інфекціями. Необхідність контролю за здоров'ям через контакт з інфікованими пацієнтами.</i></p>	<p><i>1. Тест на наявність інфекційних захворювань (гепатит, туберкульоз, ВІЛ). 2. Аналізи на носійство патогенних мікроорганізмів. 3. Рентгенографія органів грудної клітки (для виключення туберкульозу).</i></p>	<p><i>Щорічно або частіше, залежно від ризиків.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Хірурги та анестезіологи 			
<ul style="list-style-type: none"> • Рентгенологи 			
<ul style="list-style-type: none"> • Патолого-анатоми та судово-медичні експерти 			
<ul style="list-style-type: none"> • Стоматологи 			

Карта умов праці

Підприємство (організація, установа) _____

Номер робочого місця _____

Виробництво _____

Професія (посада) _____

Цех (дільниця, відділ) _____

(код по ЄТКД, КД, повне найменування)

Номери аналогічних робочих місць _____

Оцінка факторів виробничого і трудового процесу

№ зп	Фактори виробничого середовища і трудового процесу	Дата дослідження	Нормативне значення (ГДР, ГДК)	Фактичне значення	III клас: шкідливі і небезпечні умови і характер праці			Тривалість дії фактора, % за зміну	Примітка
					I ступінь	II ступінь	III ступінь		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1. Шкідливі хімічні речовини:

1 клас безпеки _____

2 клас безпеки _____

3–4 класи безпеки _____

2. Пил переважно фіброгенної дії:

3. Вібрація (загальна і локальна):

4. Шум:

5. Інфразвук:

6. Ультразвук:

7. Неіонізуючі випромінювання:

- радіочастотний діапазон,
- діапазон промислової частоти,
- оптичний діапазон (лазерне випромінювання).

8. Мікроклімат у приміщенні:

- температура повітря, град.,
- швидкість руху повітря, м/сек,
- відносна вологість повітря, %
- інфрачервоне випромінювання, Вт/м кв.

9. Температура зовнішнього повітря (під час роботи на відкритому повітрі), град.

влітку

взимку

10. Атмосферний тиск:

11. Біологічні фактори:

Мікроорганізми

1 клас безпеки _____

2 клас безпеки _____

3–4 класи безпеки _____

Білкові препарати

1 клас безпеки _____

2 клас безпеки _____

3–4 класи безпеки _____

Природні компоненти організму (амінокислоти, вітаміни тощо).

1 клас небезпеки _____
2 клас небезпеки _____
3–4 класи небезпеки _____

12. Важкість праці:

Динамічна робота

- потужність зовнішньої роботи, Вт, при роботі за участю м'язів нижніх кінцівок і тулуба;
- те саме при роботі за переважною участю м'язів плечового поясу;
- маса піднімання і переміщення вантажу, кг;
- дрібні стереотипні рухи кистей і пальців рук (кількість за зміну).

Статичне навантаження

величина навантаження за зміну, (Кг × с) при утриманні вантажу:

- однією рукою;
- двома руками;
- за участю м'язів тулуба і ніг.

13. Робоча поза

Нахили тулуба, переміщення в просторі (переходи, зумовлені технологічним процесом)

14. Напруженість праці

Увага:

- тривалість зосередження (% до тривалості зміни);
- частота сигналів у середньому за годину.

Напруженість аналізаторних функцій:

- зору (категорія зорових робіт за СНіП 11-4-79);
- слуху (при виробничій потребі сприйняття мови або диференціювання сигналів).

Емоційна та інтелектуальна напруженість

Одноманітність:

- кількість елементів у багаторазово повторюваних операціях;
- тривалість виконання повторюваних операцій, в сек;
- час стеження за ходом виробничого процесу без активних дій (% до тривалості зміни).

15. Змінність

Кількість факторів X X X

I. Гігієнічна оцінка умов праці

II. Оцінка технічного та організаційного рівня

III. Атестація робочого місця

IV. Рекомендації щодо поліпшення умов праці, їх економічне обґрунтування

V. Пільги і компенсації

	Діючі	Запропоновані	Витрати (грн)
Пенсійне забезпечення			
Доплати			
Додаткові відпустки			
Інші			

Члени атестаційної комісії _____

З атестацією ознайомлені _____

Завдання № 4. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке атестація робочих місць за умовами праці, і яка її основна мета?
2. Які основні нормативно-правові акти регулюють атестацію робочих місць у сфері охорони здоров'я?
3. Які критерії враховуються під час атестації робочих місць медичних працівників?
4. Хто несе відповідальність за проведення атестації робочих місць у медичних закладах?
5. Які етапи включає процедура атестації робочих місць за умовами праці?
6. Які шкідливі та небезпечні фактори оцінюються під час атестації робочих місць медичних працівників?
7. Як результати атестації робочих місць впливають на соціальні гарантії та компенсації медичних працівників?
8. Що таке медичний огляд працівників, і чому він є обов'язковим у сфері охорони здоров'я?
9. Які основні види медичних оглядів існують для працівників медичної галузі?
10. У яких випадках проводяться попередні медичні огляди, і яка їхня мета?
11. Які особливості періодичних медичних оглядів медичних працівників?
12. Які категорії медичних працівників підлягають обов'язковим медичним оглядам?
13. Які заходи вживаються в разі виявлення професійних захворювань у медичних працівників під час медичного огляду?
14. Як результати медичних оглядів можуть впливати на умови праці медичних працівників?
15. Які наслідки можуть виникнути для роботодавця у разі недотримання вимог щодо атестації робочих місць і проведення медичних оглядів?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6

Тема: Організація безпечної роботи у лікувально-профілактичних закладах.

Мета: ознайомитись з основними принципами організації безпечної роботи у лікувально-профілактичних закладах, а також набути навички оцінки і управління ризиками, що виникають під час надання медичних послуг; вивчити основні вимоги до безпеки праці медичних працівників, провести аналіз умов праці в медичних установах та розробити пропозиції щодо вдосконалення заходів для забезпечення безпеки та здоров'я працівників і пацієнтів.

Хід роботи

Завдання № 1. Розв'язання ситуаційної задачі.

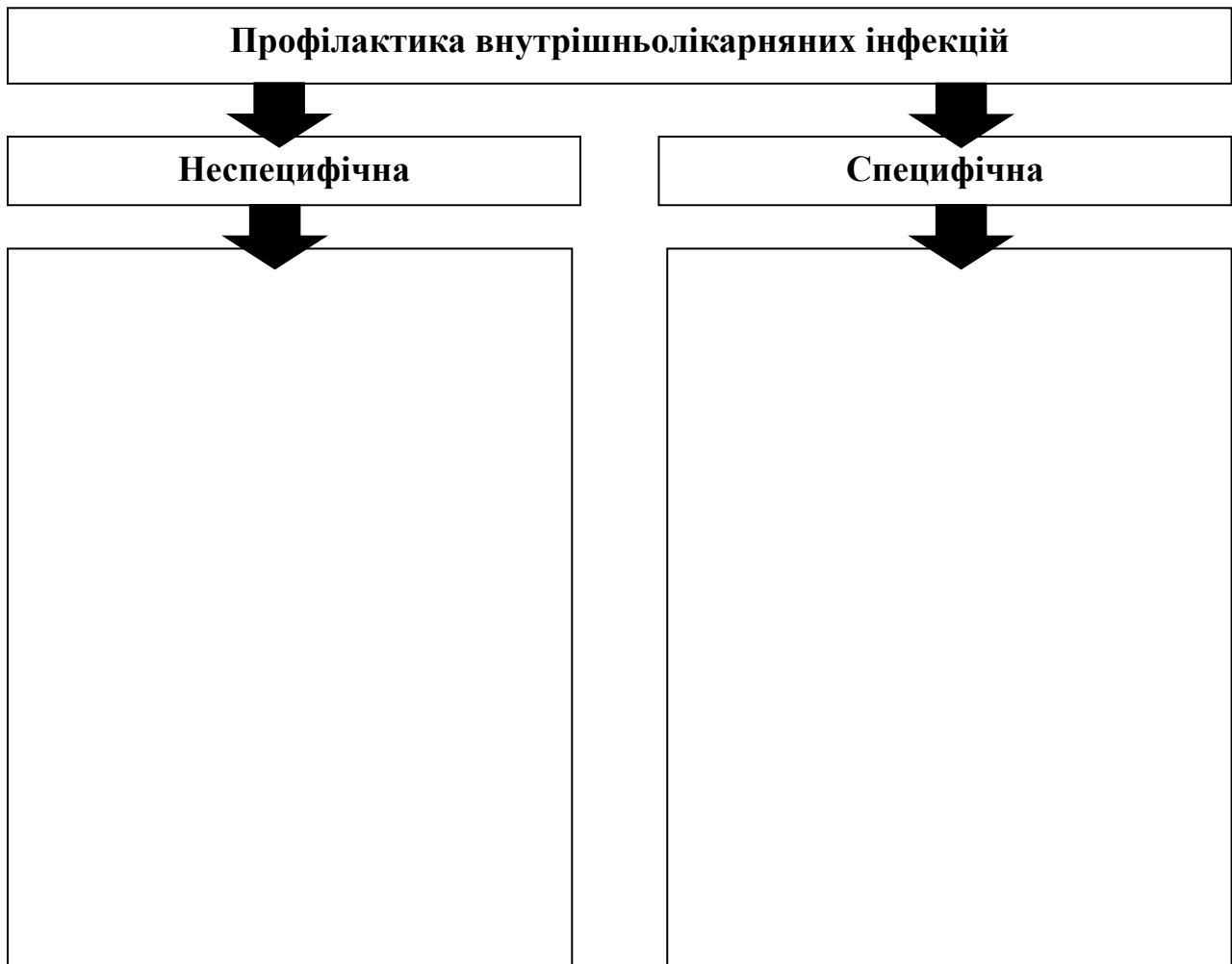
Ви – інженер з охорони праці, відповідальний за оцінку умов праці лікарів хірургів у хірургічному відділенні міської лікарні. Ваше завдання – провести оцінку умов праці лікаря-хірурга, визначити **клас умов праці, виявити шкідливі фактори**, а також запропонувати **заходи для оптимізації цих умов**.

Зафіксовано наступні умови праці:

- ✓ Лікарі працюють по 8-10 годин на день, часто з перервами між операціями.
- ✓ В операційних використовуються сучасні хірургічні інструменти (електрохірургічні апарати, лазери, ендоскопи), які створюють фоновий шум (понад 85 дБ) .
- ✓ Під час операцій лікарі контактують з біологічними рідинами пацієнтів.
- ✓ Для підтримки стерильності в операційних використовуються хімічні дезінфекційні засоби (спирти, йодовмісні розчини, формальдегід), а також підтримується знижена температура (приблизно 18-20 °С).
- ✓ Операційні мають слабку систему вентиляції та кондиціонування.
- ✓ Лікарі хірурги повинні бути постійно зосереджені та працювати стоячи.

Запитання

1. Які основні шкідливі фактори можуть впливати на здоров'я лікарів хірургічного профілю в операційному відділенні?
2. Які ергономічні принципи повинні бути враховані для забезпечення комфортних умов праці лікаря-хірурга?
3. Які заходи необхідно вжити для запобігання зараженню лікаря через контакт з біологічними рідинами пацієнтів?
4. Як можна знизити вплив токсичних хімічних речовин (дезінфекційних засобів) на лікаря-хірурга?
5. Як організувати робочий процес у хірургічному відділенні для зменшення ризиків для здоров'я медичного персоналу?
6. Який клас умов праці прослідковується у роботі лікаря-хірурга?

Завдання № 4. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке здоров'я, і які його основні складові?
2. Які чинники впливають на стан здоров'я медичних працівників?
3. Які професійні захворювання є найбільш поширеними серед медичних працівників?
4. Чим відрізняється професійне захворювання від виробничо обумовленої патології?
5. Які основні групи факторів ризику можуть спричиняти професійні захворювання у медичній сфері?

6. Як впливають біологічні фактори (бактерії, віруси, грибки) на здоров'я медичних працівників?
7. Які основні методи профілактики професійної захворюваності у медичних закладах?
8. Які вимоги санітарно-гігієнічного контролю сприяють зниженню рівня професійної захворюваності медичних працівників?
9. Як проводиться моніторинг та облік професійних захворювань у медичних установах?
10. Які права має медичний працівник у разі виявлення у нього професійного захворювання?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 8

Тема: Небезпечні інфекції і захворювання у практиці медичного працівника: гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекцію, коронавірус (COVID-19).

Мета: ознайомитись з основними небезпечними інфекціями та захворюваннями, які можуть виникати у медичній практиці (гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекція, коронавірус (COVID-19)), вивчення їх етіології, способів передачі, симптоматики, профілактичних заходів, а також практичне застосування методів захисту медичних працівників від цих інфекцій на робочих місцях.

Хід роботи

Перелік питань до семінарського заняття

1. Поняття про небезпечні інфекційні захворювання. Сучасна епідеміологія найбільш поширених інфекційних захворювань в Україні та світі.
2. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій як складова охорони праці в медицині.
3. ВІЛ та СНІД у практиці лікаря. Можливі шляхи потрапляння біологічного матеріалу від ВІЛ-інфікованого в організм медичного працівника.
4. Поняття про «виробничу аварію» та екстрене звернення до Центру СНІДу/Інституту інфекційних захворювань.
5. Вірусні гепатити, їх потенційна небезпека для медичних працівників. Профілактика інфікування вірусами гепатиту та імунопрофілактика при контакті із біологічними матеріалами хворого на гепатит.
6. Туберкульоз та його поширеність в Україні та світі. Потенційна професійна небезпека для медичних працівників.
7. Особливості діагностики та заходи профілактики зараження туберкульозом медичних працівників. Закони України «Про протидію захворюванню на туберкульоз».
8. COVID-19 як потенційна небезпека для медиків. Профілактика та використання засобів індивідуального захисту при роботі з пацієнтами.
9. Вакцинація медичних працівників як важливий засіб профілактики інфекційних захворювань.
10. Порядок дій медичних працівників після можливого зараження інфекцією на робочому місці.
11. Дезінфекція та стерилізація медичних інструментів і обладнання при роботі з інфекційними пацієнтами. Вимоги до особистої гігієни та санітарії в роботі медичних працівників при контакті з інфікованими.
12. Оновлення та навчання медичних працівників щодо нових інфекційних захворювань (наприклад, нові штами коронавірусу).

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 9

Тема: Нещасні випадки та аварії у лікувально-профілактичних закладах, їх розслідування та облік.

Мета: ознайомитись з процесом виявлення, розслідування та обліку нещасних випадків і аварій у лікувально-профілактичних закладах; навчитись правильно застосовувати методи аналізу причин інцидентів, оцінки ризиків та вжиття заходів для запобігання подібним ситуаціям у майбутньому; розвинути навички складання актів розслідування, оформлення відповідних документів та проведення аналізу інцидентів для удосконалення безпечних умов праці.

Хід роботи

Завдання № 1. Розв'язання ситуативної задачі.

У відділенні інтенсивної терапії лікарні стався нещасний випадок: лікар-анестезіолог, під час проведення інгаляційної анестезії, отримав електричний удар від дефектного обладнання (апарата для подачі анестезії), яке мало бути перевірене перед використанням. В результаті лікар зазнав опіку руки і короточасну втрату свідомості, однак у підсумку залишився працездатним після надання медичної допомоги. Під час розслідування інциденту виявилось, що обладнання не було належно перевірене після останнього ремонту і не пройшло плановий технічний огляд.

Завдання до задачі

1. Визначити, які етапи розслідування цього нещасного випадку повинні бути здійснені.
 - ✓ Як має бути організоване розслідування нещасного випадку в лікувально-профілактичному закладі?
 - ✓ Які документи мають бути складені для фіксації травмування та порушень, що призвели до цього інциденту?
2. Оцінити причини нещасного випадку.
 - ✓ Які фактори могли призвести до травмування лікаря?
 - ✓ Виявити можливі порушення з боку персоналу, керівництва та технічного обслуговування обладнання.
3. Розробити рекомендації щодо профілактики подібних випадків у майбутньому.
 - ✓ Які заходи повинні бути вжиті для запобігання подібним нещасним випадкам у майбутньому?
 - ✓ Як організувати контроль за технічним станом обладнання та підготовкою працівників?
4. Оформити облік нещасного випадку.
 - ✓ Як повинні бути оформлені документи щодо обліку цього нещасного випадку?

Завдання № 3. Розв'язання ситуативної задачі.

У хірургічному відділенні великої лікарні стався нещасний випадок, пов'язаний з лікарською помилкою. Під час операції на пацієнті лікар неправильно прочитав медичну карту і переплутав дозу анестезії, що призвело до того, що пацієнт отримав передозування анестетика. Через це у пацієнта стався анафілактичний шок, який вимагав термінового втручання. Операція була призупинена, а пацієнт був переведений до відділення інтенсивної терапії для стабілізації його стану. Пацієнт одужав, але йому довелося пройти додаткове лікування через серйозні ускладнення після шоку.

Після проведення попереднього огляду виявилось, що лікар допустив помилку через перевантаження на роботі, недосконале ведення документації, а також недостатній контроль з боку медсестри, яка мала б перевірити дозування анестетика.

Завдання до задачі

1. Розслідування нещасного випадку.
 - ✓ Які етапи розслідування необхідно провести для визначення причин лікарської помилки?
 - ✓ Які документи слід скласти для фіксації лікарської помилки?
 - ✓ Як перевірити правильність ведення документації та виконання медичних інструкцій в цьому випадку?
 2. Оцінка причин лікарської помилки.
 - ✓ Які основні фактори сприяли виникненню лікарської помилки?
 - ✓ Яким чином недостатня організація робочого процесу, перевантаження та неуважність медичного персоналу призвели до аварії?
 3. Пропозиції щодо запобігання подібним випадкам у майбутньому.
 - ✓ Які організаційні заходи слід вжити для запобігання лікарським помилкам у майбутньому?
 - ✓ Як організувати навчання медичного персоналу для зменшення ризиків лікарських помилок?
 - ✓ Як покращити систему контролю за виконанням медичних процедур та веденням документації?
 4. Оформлення обліку лікарської помилки.
 - ✓ Як має бути оформлений акт про лікарську помилку та подання його до органів охорони праці?
 - ✓ Як документувати цей випадок у журналі обліку нещасних випадків?
 - ✓ Які органи повинні бути повідомлені про лікарську помилку та які документи мають бути надані до відповідних інстанцій?
-
-
-
-
-

6. Хто входить до складу комісії з розслідування нещасного випадку у медичних установах?
7. Які основні етапи розслідування нещасних випадків та аварій у лікувальних закладах?
8. У який термін необхідно повідомити про нещасний випадок або аварію відповідні органи?
9. Які документи оформлюються за результатами розслідування нещасного випадку?
10. Які категорії нещасних випадків підлягають спеціальному розслідуванню?
11. Як класифікуються нещасні випадки залежно від їх наслідків?
12. Які заходи необхідно вжити для запобігання нещасним випадкам у лікувально-профілактичних закладах?
13. Які обов'язки роботодавця щодо запобігання та розслідування нещасних випадків?
14. Які права має постраждалий працівник у разі отримання виробничої травми?
15. Як проводиться аналіз причин нещасних випадків для вдосконалення заходів безпеки у медичних закладах?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 10

Тема: Невідкладна медична допомога на робочому місці при нещасних випадках у закладах охорони здоров'я.

Мета: ознайомитись з алгоритмом дій медичних працівників у разі виникнення травм чи інших екстрених ситуацій, розвинути навички оцінки стану постраждалих, надання першої медичної допомоги відповідно до стандартів безпеки.

Хід роботи

Перелік питань до семінарського заняття

1. Поняття першої допомоги. Основні принципи надання першої допомоги і правильність, доцільність дій, швидкість, рішучість, спокій.
2. Перша допомога при кровотечі. Класифікація кровотечі. Основні види кровотечі, їх ознаки. Перша допомога при капілярній кровотечі. Алгоритм накладання турнікету при масивних кровотечах. Тампонування ран.
3. Перша допомога при артеріальній та венозній кровотечі.
4. Засоби зупинки кровотечі. Зупинка кровотечі притискуванням пошкодженої судини до підлеглої кістки, максимальним згинанням кінцівки. Зупинка кровотечі за допомогою джгута чи джгута-закрутки.
5. Способи реанімації, підготовки потерпілого до реанімації.
6. Непрямий (закритий) масаж серця. Перша допомога при потопленні.
7. Види електротравм. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Термічна, електрична та біологічна дія електричного струму на організм людини. Правила надання першої допомоги потерпілим від ураження електричним струмом.
8. Перша допомога при ударах. Струс головного мозку. Удари в області хребта. Синдром здавлювання. Перша допомога при вивихах і розтягненні зв'язок.
9. Перша допомога при отруєнні газами. Симптоми отруєнь. Вплив різних газів на організм людини і його наслідки.
10. Перша допомога при пораненнях. Визначення та класифікація ран. Види перев'язувального матеріалу. Типи пов'язок. Правила накладання пов'язок.
11. Перша допомога при переломах. Класифікація переломів. Правила накладання шин. Перша допомога при ушкодженні хребта та кісток тазу.
12. Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних та термічних опіках, при опіку очей. Перша допомога при тепловому та сонячному ударах.
13. Запобіжні заходи щодо інфікування СНІДом під час надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.

Контрольні тести

1. Які ділянки тіла потерпілого не тампуються? Виберіть варіант, у якому весь перелік ділянок правильний.

- A. Голова (череп), шия, груди, живіт
- B. Голова (череп), грудна порожнина, черевна порожнина (живіт)
- C. Пахви, кінцівки, голова(череп), живіт (черевна порожнина)
- D. Живіт, пах, голова, груди

2. У яких ділянках тіла для зупинки кровотечі на домедичному етапі здійснюють тампонування?

- A. Кінцівки, груди, живіт, пахви, пах
- B. Шия, груди, пах, кінцівки
- C. Шия, пахви, пах
- D. Шия, голова, пахви, пах

3. Установіть правильну послідовність дій для забезпечення прохідності дихальних шляхів потерпілого на домедичному етапі:

- Закинути голову
- Надати стабільного бокового положення
- Оглянути рот
- Перевірити наявність дихання

4. Що роблять з опіками на домедичному етапі?

- A. Обробляють спиртовим розчином йоду, накладають суху стерильну пов'язку
- B. Обробляють підручними засобами: сметаною, олією, мукою, залишають у такому вигляді загоюватись
- C. Очищають, малі опіки промивають водою, накладають суху стерильну пов'язку
- D. Нічого не роблять на домедичному етапі

5. Установіть правильну послідовність дій при допомозі потерпілому на домедичному етапі:

- Огляд ротової порожнини, очищення
- Перевірка наявності дихання прийомом «бачу, чую, відчуваю», оцінка ефективності дихання
- Накладання тиснучих пов'язок на попередньо затамповані поранення
- Запобігання переохолодженню: вкривання термоковдрою або підручними засобами
- Зупинка критичних кровотеч (накладання джгута або турнікета, тампонування поранень або притискання)
- Надання стабільного бокового положення
- Закидання голови

6. При нещасному випадку на робочому місці у лікарні пацієнт отримав великі порізи на обличчі. Яким має бути перший крок для медичного працівника при наданні невідкладної допомоги?

- A. Накласти стерильну пов'язку на рани та зупинити кровотечу, якщо вона є
- B. Провести глибоке очищення рани за допомогою антисептиків
- C. Викликати швидку допомогу та терміново транспортувати потерпілого
- D. Призначити знеболювальні засоби та почекати прибуття лікаря

7. Що з наступного є обов'язковим етапом при наданні першої допомоги пацієнту з травмою грудної клітки, яка супроводжується утрудненим диханням?

- A. Встановлення точного діагнозу і застосування медикаментозного лікування
- B. Положення потерпілого у сидячому положенні та надання кисневої терапії
- C. Виявлення наявності переломів ребер та накладання підтримуючої пов'язки
- D. Оцінка наявності пневмотораксу та транспортування потерпілого до хірургічного відділення

8. Яким чином слід діяти при виявленні у потерпілого на робочому місці термічних опіків першого та другого ступеня?

- A. негайно застосувати стерильні перев'язувальні матеріали та накласти холодну пов'язку
- B. Промити опіки холодною водою не менше 10 хвилин та накласти стерильну пов'язку
- C. Нанести мазь або крем від опіків і обов'язково транспортувати до лікарні
- D. негайно накласти гарячу пов'язку для запобігання подальшому поширенню опіку

9. У разі травми кінцівки з множинними переломами і шоківим станом у потерпілого, який порядок дій буде правильним?

- A. Забезпечити знеболення та транспорт до медичного закладу в горизонтальному положення
- B. Визначити ступінь травми та накласти шину, відправити до лікарні без знеболення
- C. Надати тільки основну допомогу та очікувати прибуття спеціалістів
- D. Транспортувати потерпілого негайно без стабілізації переломів

10. При ураженні електричним струмом на робочому місці у медичному закладі, які заходи є першочерговими для медичного працівника?

- A. Викликати швидку допомогу, після чого провести реанімаційні заходи
- B. Спочатку відключити джерело електричного струму, оцінити стан потерпілого та почати серцево-легеневу реанімацію (СЛР), якщо необхідно

- C. Залишити потерпілого без допомоги, очікуючи на прибуття медичних працівників
- D. Продовжувати проведення реанімаційних заходів без вимкнення струму

11. При наданні допомоги постраждалому від інтоксикації токсичними речовинами на робочому місці, що з наведеного є найбільш важливим?

- A. Провести промивання шлунка і забезпечити кисневу підтримку
- B. Вивести постраждалого на свіжий повітря, припинити вплив токсину і спостерігати за його станом
- C. Дати активоване вугілля і почекати, поки токсини виведуться з організму
- D. Дати потерпілому знеболювальне і промити шлунок

12. Як здійснюється невідкладна допомога при пораненні грудної клітки з підозрою на пневмоторакс?

- A. Використання гумового джгута для зупинки кровотечі та негайне транспортування потерпілого
- B. Використання стерильних пов'язок, накладених на рану, і транспортування потерпілого у положенні сидячи
- C. Повне накриття рани герметичною пов'язкою та транспортування потерпілого в горизонтальному положенні
- D. Лікування лише симптомів без застосування герметизації рани

13. Як правильно провести серцево-легеневу реанімацію (СЛР) на робочому місці при відсутності пульсу та дихання у потерпілого?

- A. Розпочати компресії грудної клітки, чергуючи з штучним диханням за схемою 30:2
- B. Використовувати лише масаж серця без штучного дихання
- C. Почати тільки з вентиляції легенів без масажу серця
- D. Використовувати дефібрилятор і продовжувати реанімацію без компресій

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 11

Тема: Основи виробничої безпеки медичних працівників: електробезпека і пожежна безпека.

Мета: ознайомитись з правилами виробничої безпеки медичних працівників у контексті електробезпеки та пожежної безпеки; сформувати навички запобігання електротравмам і пожежам у медичних закладах, а також підготовки до правильних дій у надзвичайних ситуаціях для забезпечення безпеки працівників та пацієнтів.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з основними правилами пожежної безпеки.

- ✓ Ознайомтесь з основними правилами пожежної безпеки в Україні.
- ✓ Визначте основні вимоги до пожежної сигналізації, шляхів евакуації та засобів гасіння пожеж.
- ✓ Проаналізуйте план евакуації на прикладі Навчального корпусу № 2, 3 поверх, (медичний факультет ВНУ імені Лесі Українки), розгляньте позначки та всі можливі маршрути. З яких частин складається типовий план евакуації?

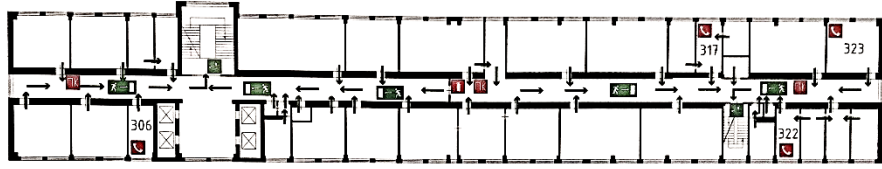
ПОГОДЖЕНО
Проректор з НПР, ЕР та ПД
Ігор ЧУЛІПА

План евакуації
Навчального корпусу №2
3-ий поверх

ЗАТВЕРДЖЕНО
ВНУ імені Лесі Українки
Антоній ЦЮСЬ

Дії при пожежі Зберігати спокій!	
1	<p>Повідомити по телефону: Номер: 101</p> <ul style="list-style-type: none"> - адресу об'єкта - місце виникнення пожежі - своє прізвище
2	<p>Евакуювати людей</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватися за знаками напрямку руху - взяти з собою постраждалих
3	<p>По можливості вжити заходів із гасіння пожежі</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати засоби протипожежного захисту - при необхідності знеструмити приміщення

Умовні позначення

Вогнегасник		Напрямок руху до евакуаційного виходу	
Телефон		Напрямок руху до евакуаційного виходу сходами вниз	
Пожежний кран		Шлях до основного евакуаційного виходу	

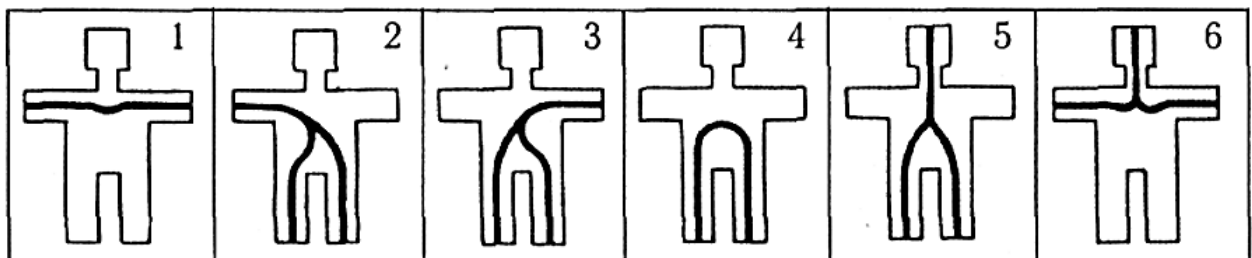
Завдання № 2. Огляд засобів гасіння пожеж.

- ✓ Заповніть таблицю. Визначте, який тип вогнегасників є найбільш універсальним.
- ✓ Сформулюйте правила використання вогнегасника під час виникнення пожежі.

Вид вогнегасника	Призначення (клас пожежі)	Тип вогню, який гасять	Хімічний склад наповнення
Порошковий			
Пінний			
Вуглекислотний			
Водяний			
Аерозольний			
Кисневий			

Завдання № 3. Ознайомлення з основними правилами електробезпеки.

- ✓ Ознайомтесь з правилами електробезпеки та рекомендаціями щодо профілактики ураження електричним струмом у медичних установах (*правильне заземлення, перевірка стану електричних приладів, дотримання правил експлуатації тощо*).
- ✓ Визначте можливі наслідки електричного удару для організму людини.
- ✓ Поміркуйте, чи впливають фактори навколишнього середовища на електротравматизм. Якщо так, то яким чином?
- ✓ Опишіть схематичне зображення.

5. Як правильно діяти у разі ураження електричним струмом медичного працівника або пацієнта?
6. Які правила безпечного використання електромедичного обладнання у лікарнях та поліклініках?
7. Як забезпечується заземлення та занулення електрообладнання у медичних установах?
8. Які основні причини виникнення пожеж у лікувально-профілактичних закладах?
9. Які категорії приміщень за вибухопожежною небезпекою можуть бути в медичних установах?
10. Які основні вимоги пожежної безпеки у медичних закладах?
11. Як класифікуються пожежі за класами горючих матеріалів і як це впливає на вибір засобів пожежогасіння?
12. Які типи первинних засобів пожежогасіння використовуються у лікарнях?
13. Які основні дії медичного персоналу у разі виникнення пожежі?
14. Як організована евакуація пацієнтів та персоналу у разі пожежі у лікувальних закладах?
15. Які нормативні документи регулюють питання електробезпеки та пожежної безпеки у сфері охорони здоров'я?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 12

Тема: Гігієна праці та охорона праці в окремих структурних підрозділах закладів охорони здоров'я.

Мета: ознайомитись з основними аспектами гігієни та охорони праці в окремих структурних підрозділах закладів охорони здоров'я; сформувати навички оцінки та забезпечення безпечних умов праці медичних працівників; сформувати комплексне уявлення про охорону праці в конкретних підрозділах, враховуючи специфіку діяльності.

Хід роботи

Перелік питань до семінарського заняття

1. Охорона праці медичних працівників у приймальних і палатних відділеннях сучасних закладів охорони здоров'я.
2. Охорона праці медичного персоналу відділень анестезіології і реанімації, реанімації й інтенсивної терапії закладів охорони здоров'я.
3. Охорона праці медичних працівників у психоневрологічних та психіатричних лікарнях.
4. Охорона праці медичних працівників у відділеннях відновлювального лікування та фізіотерапевтичних кабінетах.
5. Охорона праці медичних працівників у патологоанатомічних відділеннях та моргах.
6. Охорона праці медичних працівників у стоматологічних поліклініках і кабінетах.
7. Охорона праці медичних працівників у клініко-діагностичних лабораторіях.
8. Охорона праці медичного персоналу в закладах судово-медичної експертизи
9. Охорона праці медичного персоналу в аптечних закладах.
10. Охорона праці медичного персоналу під час роботи з джерелами іонізуючого випромінювання та приладами для променевої діагностики.
11. Охорона праці медичного персоналу акушерських відділень.

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 13

Тема: Основи медичного права.

Мета: ознайомитись з основними правовими аспектами, що регулюють медичну допомогу та захист здоров'я працівників у контексті охорони праці; навчитися визначати права та обов'язки працівників і роботодавців у сфері медичних послуг, з'ясувати роль медичного права у забезпеченні безпечних умов праці; проаналізувати основні нормативно-правові акти охорони здоров'я в Україні.

Хід роботи

Завдання № 1. Ознайомлення з Конституцією України.

Ознайомтесь із статтею 49 [Конституції України](#) та визначте, які основні права громадян щодо охорони здоров'я вона гарантує. Зазначте яким чином в Україні реалізуються основні положення статті 49.

Основні положення	Реалізація
1.	
2.	
3.	
4. Обов'язки держави	

Завдання № 2. Ознайомлення з Основами законодавства України про охорону здоров'я.

Ознайомтесь зі змістом [Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІІ від 19 листопада 1992 року.](#)

- ✓ Проаналізуйте розділи даного закону та визначте ключові поняття.
- ✓ Наведіть перелік засад охорони здоров'я, які регулюються Основами законодавства України.

Завдання № 3. Ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регламентує права та обов'язки медичних працівників.

Розгляньте таблицю, на основі запропонованих нормативно-правових актів:

- ✓ визначте основні права медичних працівників у сфері охорони здоров'я (право на безпечні умови праці, медичне страхування, професійний розвиток тощо);

- ✓ визначте основні обов'язки медичних працівників під час професійної діяльності (надання кваліфікованої медичної допомоги, дотримання етики та стандартів, безпечне виконання професійних функцій тощо).

Нормативно-правовий акт	Права/ обов'язки медичних працівників
Закон України «Про охорону здоров'я»	
Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування»	
Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 122 «Про затвердження інструкцій з безпеки праці для медичних працівників»	
Кодекс етики медичних працівників України	
Закон України «Про санітарно-епідемічне благополуччя населення»	
Постанова КМУ № 142 «Про затвердження кваліфікаційних характеристик працівників охорони здоров'я»	
Постанова Кабінету Міністрів України № 280 «Про затвердження порядку організації медичного	

обслуговування населення»	
Закон України «Про захист персональних даних»	
Медичні стандарти та протоколи лікування (розроблені МОЗ України)	

Завдання № 3. Сформулюйте висновок.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке медичне право, і які його основні завдання?
2. Які основні нормативно-правові акти регулюють охорону праці у сфері охорони здоров'я в Україні?
3. Які основні права та обов'язки медичних працівників згідно з чинним законодавством?
4. Які обов'язки має роботодавець щодо забезпечення безпечних умов праці у медичних закладах?
5. Які права має пацієнт щодо отримання медичної допомоги та безпеки під час лікування?
6. Як законодавство України регулює питання професійних захворювань та їх компенсації?
7. Яка відповідальність передбачена для медичних працівників у разі порушення норм охорони праці?
8. Які міжнародні нормативно-правові акти регулюють охорону здоров'я та охорону праці медичних працівників?

9. Що таке лікарська таємниця, і які правові наслідки передбачені за її розголошення?
10. Які є види юридичної відповідальності медичних працівників за порушення прав пацієнтів?
11. Як законодавство регулює питання страхування професійних ризиків медичних працівників?
12. Які права мають медичні працівники у разі виробничого травматизму?
13. Які вимоги встановлює законодавство щодо проведення обов'язкових медичних оглядів працівників охорони здоров'я?
14. Як законодавство регулює трудові відносини у сфері охорони здоров'я?
15. Які механізми правового захисту медичних працівників передбачені у разі конфліктних ситуацій із роботодавцем або пацієнтами?

Дата _____ Оцінка _____ Підпис викладача _____

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Коротка історія розвитку охорони праці як науки — гігієни і безпеки праці.
2. Розвиток охорони праці, гігієни та безпеки праці, медичного права в Україні.
3. Кодекс законів з питань охорони праці України.
4. Міжнародні норми в галузі охорони праці.
5. Класифікація небезпечних та шкідливих виробничих чинників.
6. Співвідношення безпекових і гігієнічних питань в охороні праці.
7. Облік і аналіз показників охорони праці.
8. Фізіологічні зміни, які відбуваються в органах і система організму людини під час виконання роботи.
9. Працездатність людини, динаміка і причини її змін протягом робочого дня.
10. Основні види та форми трудової діяльності.
11. Розробка раціональних режимів праці і відпочинку.
12. Психофізіологічні небезпеки та шкідливі виробничі чинники, їх вплив на стан здоров'я медичного працівника.
13. Здоров'я людини як медико-біологічна та соціальна категорія.
14. Духовний, психічний, фізичний, соціальний аспекти здоров'я людини.
15. Здоров'я і патологія. Індивідуальне здоров'я людини.
16. Популяційне здоров'я. Чинники впливу на здоров'я
17. Показники, що характеризують здоров'я.
18. Загальна характеристика небезпечних для медичних працівників інфекційних хвороб із гемоконтактним механізмом передачі.
19. Епідеміологічні особливості гемоконтактних вірусних гепатитів.
20. Поняття «травма», «травматизм», «нещасні випадки», «аварії на виробництві».
21. Клінічні синдроми та ознаки при тяжких ураженнях, надання невідкладної допомоги.
22. Пожежна сигналізація.
23. Самозаймання. Причини та наслідки.
24. Безпека та охорона праці лікарів різних спеціальностей.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Охорона праці в медичній галузі: навчально-методичний посібник (ВНЗ IV р. а.) / О.П. Яворовський та ін. 2-е вид., випр. Київ : Медицина, 2017. 208 с.
2. Тарасюк В. С., Кучанська Г. Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності. Київ : Медицина, 2010. 488 с.
3. Мороз В. М., Сергета І. В., Фецук Н. М., Олійник М. П. Охорона праці в медицині та фармації. Вінниця : Нова книга, 2005. 544 с.

Додаткова література

1. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. Львів: Афіша, 2004. 250 с.
2. Костенко О. Є., Фера О. В., Костенко Є. Я. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Охорона праці в галузі». Ужгород, 2019. 52 с.
3. Саргош О. Д., Катрушов О. В., Філатова В. Л. Охорона праці в галузі: навчально-методичний посібник. Полтава: 2015. 241 с.
4. Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі: навчальний посібник / О. П. Яворовський, І. В. Сергета, Ю. О. Паустовський, О. А. Никитюк та ін. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 224 с.

Нормативно-правова база

1. Кодекс законів про працю в Україні: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 46-47, ст. 403) : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
3. Закон України «Про колективні договори та угоди» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
4. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#n14>
5. Порядок встановлення державних медико-санітарних нормативів та державних медико-санітарних правил, допустимих параметрів впливу на організм людини : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2180-23#n16>
6. Про невідкладні заходи щодо запобігання виробничому травматизму та професійним захворюванням : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/515/2001#Text>
7. Про «Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці» : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text>

Навчально-методичне видання

Миронець Марина Юріївна

Костелова Ольга Василівна

Охорона праці в галузі

Практикум

Видання друкується в авторській редакції

Розміщення в електронному репозитарії ВНУ імені Лесі Українки